

פעילות הינוכית חברתית וערכית

מעמד ליום עשירי בטבת

קטעי הקראה

מנחה: יום עשרה בטבת נקבע על ידי חכמים ליום תענית ציבור כללית, מפני שביום הזה, בזמן בית המקדש הראשון, החל המצור על העיר ירושלים. המצור נמשך שנה וחצי קשות, עד שנגרם חורבן בית המקדש ונחרבה העיר ירושלים, ועם ישראל יצא לגלות.

אמירת מזמור תהילים, פ"ג

■ [הבנים: עומדים בשורה.. מלבד בן אחד הנותר בצד. ברקע מתנגן השיר "על נהרות בבל - מידד טסה].

א - מהאמצע אומר: "חברים, הידיעות מדאיגות. נבוכדנצר מלך בבל מתכוון לעלות לכבוש אותנו כאן בארץ ובירושלים.. מה נעשה.. מדאיג עד מאוד..".

ב' - מימין פורץ לפני החבורה ואומר: "רבותי, הצופים על החומה הודיעו כי צבאו של נבוכדנצר כבר נראה מרחוק. המונים המונים הם באים. עם חרבות ורמחים. גם עגלות ברזל ופרשי סוסים, ואפילו יחידות לוחמי פילים צועדות ביניהם.. אוי לנו..".

ג' - משמאל פורץ אחד ומודיע: "זהו זה. נבוכדנצר הקיף עם כל צבאו את חומות ירושלים לעשות מצור על העיר. לסגור כל אפשרות לבוא לעיר, אין יוצא ואין בא".

חברי הקבוצה מתכנסים ונופלים אחד אחרי השני יושבים על הארץ.

ד' - נוסף מהאמצע אומר: "חבריי. כבר שלש שנים נמשך המצור הזה. חיילי מלך בבל הרשע סגרו עלינו את צינורות המים, וכל מי הבארות הולכים ואוזלים. גם אוצרות המזון הידלדלו מאוד ולא נותר הרבה. רעב קשה מסתובב בבתים, ומחדרי הרפואה מודיעים בכל יום על המתים ברעב".

ה' - ממשיך: "אוי לנו.. המצור הנורא הזה. אחינו רבים כל היום אחד עם השני אם להיכנע או להמשיך להתנגד. אני פוחד מאוד ממלחמת אחים בין הקבוצות שקמו בקרבנו..".

ו' - ממשיך: "לא נוכל יותר להחזיק מעמד. גם התפילות והתעניות שקבעו חכמי הקהילה כבר לא נשמעות לפני ה'.. נורא ואיום.. מה נעשה. מה נעשה. אין תקווה. רק נסמוך על אבינו שבשמים שיעשה עמנו חסד..".

ז' - ממשיך: "נורא ואיום. בלבי אני מרגיש כי המצור הזה יגרום לחורבן המקדש.. זהו זה. קשה הגזירה משמים.. היום, עכשיו עלינו לזעוק.. הכול מתחיל מהמצור הזה..".

■ [מכאן מתחילה הקראה של הבנות].

הבנים מידי פעם יפלטו קריאות כאב: אוי לנו.. נורא נורא.. קשה מאוד.. נזעק וה' יושיע... נתענה וה' יציל..

■ [בנות: בחצי מעגל מקיפות את הבנים].

א': המצור נזכר בספר מלכים ב' בפרק כ"ה. וכך נאמר: "ויהי בשנת התשיעית למלכו, בחדש העשירי בעשור לחודש, בא נבוכדנצר מלך בבל, הוא וכל חילו על ירושלים. ויחן עליה, ויבנו עליה דייק סביב.

ב' - ממשיכה: "ותבוא העיר במצור.. ויחזק הרעב בעיר ולא היה לחם לעם הארץ. ותבקע העיר..".

ג' - : זה מה שאירע בימי אבותינו בבית המקדש הראשון, ולאחר שלש שנים של מצור, נבקעה העיר, וכל צבא בבל פרץ וכבש את העיר, החרב את המקדש, והגלה את העם אל ארצות נכר.

פעילות הינוכית חברתית וערכית

ד' - קשה היום הזה יום עשרה בטבת. לכן חכמים קבעו אותו כיום של צום בכל שנה, יום של תפילה ותשובה, כדי לתת את דעתנו על מה שקרה אז, ומה שקורה היום, וכל אחד יתחזק לתקן ולשפר את מעשיו לפני ה'.

■ [הבן היחיד מצטרף מהצד ועומד בתוך קבוצת הבנים היושבים על הארץ].

ואומר: "אבותיי היקרים מימי בית המקדש הראשון. אנוכי באתי להצטרף אליהם היום אחרי מאות בשנים. מציפורני השואה האיומה שפגעה בששה מליון מבני ישראל. כן, כן, ששה מליון! רבים רבים מכל מדינות אירופה ועוד ארצות נרצחו, נהרגו.. מי באש ומי ברעב, מי במגפה וכולם באכזריות נוראה של הנאצים בני השטן. אוי מה היה לנו.

לא נותר כלום. משפחות שלימות מתו. קהילות שלימות אבדו.. איפה אבא ואמא, היכן הם אחיי ואחיותיי.. והוא יושב לארץ עם הבנים..

■ [הבנות ממשיכות].

מנחה: יום עשרה בטבת נקבע בדור שלנו על ידי חכמי הרבנות הראשית לישראל גם כיום הקדיש הכללי, לכל קדושי השואה שלא נודע יום מותם. זה היום יהיה כיום אזכרה כללית לעילוי נשמתם.

ה' ממשיכה: אמר החזן פישל לפני שנתלה בגטו: "אני מקבל זאת באהבה, אם עלי להיות כפרה לעם ישראל". ו': משה בורכוביץ הסתתר בבונקר וכתב בידו סידור קטן על קרעי דפים שמצא. כך הוא כתב תפילות מתוך הזיכרון. למה? הוא ענה: כדי שהעולם לא יישאר חלילה בלי סידור".

ז': אמר יהודי שלא ידעתי את שמו: "נולדתי כיהודי. ומה שאני זוכר זה כמה מלים מאחת התפילות. אלוהי אברהם, יצחק ויעקב.. אני מת כיהודי ומבקש, אמרו עלי קדיש.. יתגדל ויתקדש שמייה רבא. אמין".

ח': רבים זעקו על גדרות החשמל, לפני בור הירי, ובתוך המקלחות האיומות של כבשני הגז: אני מאמין באמונה שלימה. אני מאמין. ה' יקום דמם.

■ [אזכרה]:

הבנים יעמדו בשורה לצד ימין, והבנות לצד שמאל. הבנים יניחו 6 נרות. הבנות תדלקנה.

- אמירת "אל מלא רחמים"
- לימוד שתי משניות
- קדיש
- חתימת המעמד: יהי רצון ויתקיימו בנו דברי הרב אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל, רבה הראשי הראשון של ארץ ישראל, שאמר "נשוב להיבנות, והעולם עמנו יבנה על ידי אהבת חינוס".
- נעמוד שירת "אני מאמין".

[נספח: סדר התפילות]

פעילות הינוכית חברתית וערכית

תפילות למעמד עשרה בטבת

לתענית עשרה בטבת: תהילים פרק פ"ג

א. שִׁיר מְזֻמָּר לְאַסָּף: ב. אֱלֹהִים אֶל-דָּמִי-לָךְ, אֶל-תַּחֲרֹשׁ וְאֶל-תַּשְׁקֹּט אֵל: ג. כִּי-הִנֵּה אוֹיְבֶיךָ יַהֲמִיּוּ, וּמִשְׁנֵאֶיךָ נִשְׂאוּ רֹאשׁ: ד. עַל-עֲמֻדָּה יַעֲרִימוּ סוּד, וַיִּתְעַצְּוּ עַל-צַפּוֹנֶיךָ: ה. אָמְרוּ לָכוּ וְנִכְחִידֶם מִגּוֹי, וְלֹא-יִזְכָּר שֵׁם-יִשְׂרָאֵל עוֹד: ו. כִּי נֹעְצוּ לָב יַחְדָּו, עֲלֶיךָ בְּרִית יִכְרְתוּ: ז. אֱהָלֵי אֲדוּם וַיִּשְׁמַעְאֲלִים, מוֹאָב וְהַגְּרִים: ח. גָּבַל וְעִמּוֹן וְעַמְלֵק, פָּלְשֶׁת עַם-יִשְׁבֵּי צוּר: ט. גַּם-אֲשׁוּר נִלְוָה עִמָּם, הָיוּ זְרוּעַ לְבְנֵי-לוּט סָלָה: י. עֲשֵׂה-לָהֶם כְּמִדְּיָן, כְּסִיסְרָא כְּבִין בְּנַחַל קִישׁוֹן: יא. נִשְׁמְדוּ בְּעֵין-דָּאָר, הָיוּ דָמָן לְאֲדָמָה: יב. שִׁיתְמוּ נְדִיבֵימוּ כְּעַרְב וְכִזְאָב, וְכִזְבַּח וְכִצְלָמָנַע כָּל-נְסִיכֵימוּ: יג. אֲשֶׁר אָמְרוּ נִירְשָׁה לָנוּ אֵת נְאוֹת אֱלֹהִים: יד. אֱלֹהֵי שִׁיתְמוּ כַּגְּלָגַל, כְּקֶשׁ לַפְּנֵי-רוּחַ: טו. כְּאֵשׁ תִּבְעַר-יַעַר, וְכִלְהָבָה תִּלְהַט הָרִים: טז. כֵּן תִּרְדָּפֶם בְּסַעֲרָךְ, וּבְסוּפְתָךְ תִּבְהַלֵּם: יז. מִלֵּא פְּנִיֵהֶם קִלוֹן, וַיִּבְקְשׂוּ שְׁמֶךָ ה': יח. יִבְשׂוּ וַיִּבְהָלוּ עַד־עַד, וַיִּחַפְּרוּ וַיֵּאבְדוּ: יט. וַיִּדְעוּ כִּי-אַתָּה שְׁמֶךָ ה' לְבַדָּךְ, עֲלִיוֹן עַל-כָּל-הָאָרֶץ:

אזכרה לקדושי השואה: אל מלא רחמים

אל מלא רחמים שוכן במרומים, דין אלמנות ואבי יתומים, אל נא תחשה ותתאפק לדם ישראל שנשפף כמים. המצא מנוחה נכונה על כנפי השכינה, במעלות קדושים וטהורים כזוהר הרקיע מזהירים את כל הנשמות של ששת מיליוני היהודים, חללי השואה באירופה, אנשים ונשים, ילדים וילדות, שנהרגו ונשחטו ונשרפו ונטבחו ונחנקו ונקברו חיים בידי הצוררים. כלם קדושים וטהורים, ובהם גאונים וצדיקים, ארזי הלבנון ואדירי התורה, שנהרגו, שנשחטו, שנשרפו ונשנספו על קדוש השם, בידי המרצחים הגרמנים הנאצים ועוזריהם משאר העמים. לכן בעל הרחמים יסתירם בסתר כנפיו לעולמים, ויצרור בצרור החיים את נשמותיהם, ה' הוא נחלתם, בגן עדן תהא מנוחתם, ויעמדו לגורלם לקץ הימים, ונאמר אמן:

פעילות הינוכית חברתית וערכית

שתי משניות: משנ"ה אותיות נשמ"ה

(א) משה קבל תורה מסיני, ומסרה ליהושע, ויהושע לזקנים, וזקנים לנביאים, ונביאים מסרה לאנשי כנסת הגדולה. הם אמרו שלשה דברים, הוו מתונים בדין, והעמידו תלמידים הרבה, ועשו סג לתורה:

(ב) הלל אומר, הוי מתלמידיו של אהרן, אוהב שלום ורוחף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה:

קדיש דרבנן:

יתגדל ויתקדש שמה רבא. [עונים: אמן.]

בעלמא די ברא כרעותה, ונמליך מלכותה, ויצמח פרקנה, ויקרב משיחה. [עונים: אמן.]
בחיכוון וביומיכוון ובחיי דכל בית ישראל, בעגלא ובזמן קריב, ואמרו אמן. [עונים: אמן.]
יהא שמה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמא יתברך. וישתבח. ויתפאר. ויתרומם. ויתנשא. ויתהדר. ויתעלה. ויתהלל שמה דקדשא, בריך הוא. [עונים: אמן.]

לעלא מן כל ברכתא ושירתא, תשבחתא ונחמתא, דאמירן בעלמא, ואמרו אמן. [עונים: אמן.]
על ישראל ועל רבנן. ועל תלמידיהון ועל כל תלמידי תלמידיהון. דעסקין באורייתא קדשתא. די באתרא הדין ודי בכל אתר ואתר. יהא לנא ולהון ולכוון חנא וחסדא ורחמי. מן קדם מארי שמיא וארעא ואמרו אמן. [עונים: אמן.]

יהא שלמא רבא מן שמיא, חיים ושבע וישועה ונחמה ושיזבא ורפואה וגאולה וסליחה וכפרה ורינוח והצלה. לנו ולכל עמו ישראל ואמרו אמן. [עונים: אמן.]

עושה שלום במרומיו, הוא ברחמיו יעשה שלום עלינו ועל כל עמו ישראל, ואמרו אמן: [עונים: אמן.]
תרגום עברי:

יתגדל ויתקדש שמו הגדול.
בעולם שברא כרצונו וימליך מלכותו ויצמיח ישועתו ויקרב משיחו.
בחייכם ובמיכם ובחיי כל בית ישראל במהרה ובזמן קרוב, ואמרו אמן.
אמן. יהי שמו הגדול מבורך, לעולם ולעולמי עולמים. יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמו של הקדוש ברוך הוא. למעלה מכל הברכות והשירות, התשבחות והנחמות, הנאמרות בעולם, ואמרו אמן.
על ישראל ועל החכמים, ועל תלמידיהם ועל כל תלמידי תלמידיהם שעוסקין בתורה הקדושה הן במקום הזה והן בכל מקום ומקום. יהא לנו להם ולכם, חן וחסד ורחמים, מלפני אדון השמיים והארץ ואמרו אמן.
יהיה שלום רב מן השמים וחיים ושובע וישועה ונחמה ופדות ורפואה וגאולה וסליחה וכפרה ורווח והצלה לנו ולכל עם ישראל ואמרו אמן.
עושה שלום במרומיו הוא ברחמיו יעשה שלום עלינו ועל כל עמו ישראל ואמרו אמן.